



Informatieblad DUTO

Normenkader Duurzame Toegankelijke Overheidsinformatie

DUTO (normenkader Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie) is een lijst van kwaliteitseisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Met deze lijst kunnen overheidsorganisaties bepalen welke concrete maatregelen ze moeten nemen voor de duurzame toegankelijkheid van hun informatie. DUTO is vanaf eind maart tot omstreeks september 2015 in verschillende bètaversies beschikbaar. Doelgroepen zijn informatieprofessionals op tactisch niveau, zoals adviseurs, archivariissen, ontwerpers, archiefinspecteurs, controllers en auditors.

Waarom DUTO?

Overheidsinformatie is belangrijk voor het goed functioneren van de overheid: het is essentieel voor de informatiepositie van burgers, de dagelijkse bedrijfsvoering, de interne en publieke verantwoording en als bron voor wetenschappelijk en cultuurhistorisch onderzoek.

Duurzame toegankelijkheid wil zeggen: informatie is vanaf het moment van ontstaan beschikbaar en bruikbaar voor iedereen die daar recht op heeft en voor zolang noodzakelijk is. Burgers, ambtenaren, journalisten en bijvoorbeeld onderzoekers kunnen de informatie die ze nodig hebben vinden, raadplegen en interpreteren. De Archiefwet verplicht daarom overheidsorganisaties hun informatiehuishouding zo in te richten dat de toegankelijkheid van informatie is gewaarborgd.

Nu overheidsorganisaties steeds meer digitaal werken, geeft dat nieuwe uitdagingen. Allereerst wordt digitale informatie technisch op heel een andere manier opgeslagen en verwerkt. Daarnaast zorgen snelle veranderingen in de techniek voortdurend voor bedreigingen van de toegankelijkheid. Tot slot gaan mensen op een heel andere manier met digitale informatie om en hebben er andere verwachtingen bij, bijvoorbeeld dat informatie na één muisklik voor hen beschikbaar is.

Nog niet op orde

Overheidsorganisaties moeten maatregelen nemen om digitale informatie toegankelijk te maken en houden. Dat geldt voor alle vormen van digitale informatie: documenten, filmpjes, e-mail, websites, databasegegevens en bijvoorbeeld tweets. De processen en systemen die zijn ingericht voor analoge informatie zijn daar niet zonder meer geschikt voor.

Herhaaldelijk is vastgesteld dat de toegankelijkheid van digitale overheidsinformatie nog niet op orde is. Deels komt dat doordat onvoldoende urgentie gevoeld wordt om tot actie over te gaan. Ook is vaak niet duidelijk welke acties genomen moeten worden of ontbreken de voorzieningen daarvoor nog. En hoewel er de afgelopen decennia veel geschreven is over wat er nodig is, blijkt de praktische bruikbaarheid daarvan te beperkt en de toepassing te vrijblijvend.

Toezegging minister

De minister van OCW heeft in haar brief van 9 september 2013 aan de Tweede Kamer toegezegd de eisen voor duurzame toegankelijkheid vast te stellen en afspraken te maken over de implementatie ervan. DUTO zal als bindend voorschrift voor het Rijk gelden. Het Nationaal Archief maakt afspraken met de rijksoverheidsorganisaties over toepassing van DUTO en toezicht daarop.

Wat is DUTO?

DUTO is een lijst van kwaliteitseisen voor de duurzame toegankelijkheid van overheidsinformatie. Overheidsorganisaties gebruiken DUTO om te bepalen welke concrete maatregelen ze moeten nemen om hun informatiesystemen zo in te richten dat ze voldoen aan die kwaliteitseisen. Die gaan zowel over informatie, techniek, procedures, afspraken als gedrag.

DUTO zorgt ervoor dat de kwaliteitseisen voor digitale informatie op een eenduidige, begrijpelijke en praktische manier beschikbaar zijn. Het is daardoor niet meer nodig daar zelf in wet- en regelgeving, beleid, standaarden en literatuur naar op zoek te gaan. Daarbij biedt DUTO een vertaalslag en concretisering van die wettelijke eisen naar de digitale praktijk.

Richting en ruimte

Zorgen dat informatie duurzaam toegankelijk is, is een complexe opgave. Een opgave die door elke organisatie anders wordt opgepakt. DUTO geeft zowel richting als ruimte:

- De tien **basisprincipes** (zie kader) zijn kwaliteitseisen die kernachtig aangeven *wat* organisaties moeten realiseren voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie (niet *hoe*).
- De **afgeleide principes** zijn uitwerkingen van de basisprincipes. De afgeleide principes maken concreter wat nodig is om de basisprincipes te realiseren.
- Elke organisatie is anders; DUTO laat ruimte om (beargumenteerd) van de kwaliteitseisen af te wijken of ze aan te vullen. Dat gebeurt in een organisatiespecifiek '**DUTO-profiel**'.

De tien basisprincipes van DUTO

1. Overheidsinformatie is geïnventariseerd
2. Overheidsinformatie wordt geautomatiseerd beheerd
3. Overheidsinformatie is voorzien van contextinformatie
4. Overheidsinformatie is geclassificeerd
5. Overheidsinformatie wordt maximaal gedeeld
6. Overheidsinformatie is vindbaar
7. Overheidsinformatie is beschikbaar
8. Overheidsinformatie is leesbaar
9. Overheidsinformatie is betrouwbaar
10. Overheidsinformatie heeft een bewaartermijn

Hoe gaat DUTO aansluiten op de praktijk?

Tot september 2015 is DUTO in een bètaversie beschikbaar voor consultatie, review en praktijktoetsen. In die periode worden een aantal bijgewerkte bètaversies van DUTO uitgebracht. In de praktijktoetsen staan de praktische toepasbaarheid en effectiviteit van DUTO centraal. Bijvoorbeeld: zijn de principes en afgeleide principes wel duidelijk en sluiten ze goed aan op de praktijk? De ervaringen worden gebruikt om DUTO te verbeteren. Ook worden in de praktijkonderzoeken implementatie-hulpmiddelen ontwikkeld

Wie gaan er over DUTO?

DUTO is onderdeel van het programma Digitale Taken Rijksarchieven. Opdrachtgever is de DG Cultuur en Media van het ministerie van OCW, het Nationaal Archief is opdrachtnemer.

De sturing op DUTO gebeurt door de Stuurgroep DUTO. De ontwikkeling wordt afgestemd met het Tactisch Beraad DUTO, met circa 35 (CIO) adviseurs van ministeries, ZBO's, Hoge Colleges van Staat en de koepels van de decentrale overheden. De definitieve versie van DUTO wordt eind 2015 ter vaststelling aangeboden aan het Nationaal Beraad Digitale Overheid

Hoe kun je meedoen aan DUTO?

Wil je meedoen aan (online) discussies, (thema)bijeenkomsten en de openbare review? Of een casus inbrengen voor een DUTO praktijktoets? Blijf op de hoogte via de open [LinkedIn-groep DUTO](#). Stel je vragen aan normenkader@nationaalarchief.nl. Stukken vind je in de [DUTO-groep](#) op informatie.2020.pleio.nl.